

Ολόκληρη η Κύπρος πενθεί σήμερα την απώλεια του Αντρέα Ζιαρτίδη. Του ανθρώπου, του κοινωνικού εργάτη, του λαϊκού ηγέτη που για πάνω από μισό αιώνα ανεξίτηλη την σφραγίδα του στους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες του λαού μας.

Σε χρόνια δύσκολα, σε χρόνια που η συμμετοχή στα κοινά δεν μεταφραζόταν σε προνόμια, αλλά σε θυσίες, σε στερήσεις σε προσωπικό και οικογενειακό κόστος.

Πενθούν την απώλεια του Αντρέα Ζιαρτίδη πρώτα και κύρια οι εργαζόμενοι αυτού του τόπου. Με την όσο το δυνατό πιο πλατειά έννοια αυτού του όρου. Γιατί ο Ζιαρτίδης από το 1940 μέχρι το 1990, έδωσε την πρωταγωνιστική προσωπική του συμβολή στις κατακτήσεις των εργαζομένων. Ήταν ο φωτισμένος ηγέτης του συνδικαλιστικού Κινήματος της ΠΣΕ και της ΠΕΘ, που με ευφυΐα και ευστροφία αξιοζήλευτη, στηριγμένες πάνω σε αρχές, πάλαψε μαζί με τους συνεργάτες του, για τον λαό, την ευτυχία του και την λευτεριά του, την κοινωνική και την πολιτική.

Σήμερα που το ψηλό βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων θεωρείται κάτι το δεδομένο και αυτονόητο, κανένας δεν πρέπει να ξεχνά πως φτάσαμε ως εδώ. Κανένας δεν πρέπει να ξεχνά πως χρειάστηκαν σκληροί αγώνες των εργαζομένων και του συνδικαλιστού Κινήματος, με μπροστάρη ~~δε~~ τον άξιο συνδικαλιστή ηγέτη τους τον Ανδρέα Ζιαρτίδη και τους συνεργάτες του.

Μαζί με τους εργαζόμενους της Κύπρου πενθεί ολόκληρη η Κύπρος. Ολόκληρη η Κύπρος ανεξάρτητα από ιδεολογικές πεποιθήσεις και κομματικές καταβολές νοιώθει πως η πολιτική μας ζωή και ο δημόσιος βίος γενικότερα έχουν γίνει φτωχότερα. Γιατί ο Αντρέας Ζιαρτίδης ήταν ~~καμωμένος από κείνη την σπάνια πάστα των ανθρώπων, των ηγετών που θα συνεχίσει να αποτελεί φωτεινό φάρο και παράδειγμα για τις γενιές που έρχονται και τους μελλοντικούς αγώνες του λαού.~~ Ο Αντρέας Ζιαρτίδης εκτιμήθηκε βαθιά και από τους ταξικούς και ^{από τους} πολιτικούς του αντιπάλους. Και τούτο γιατί τον χαρακτήριζε πάντα η η ποιότητα, η πλατύτητα και η διαλεκτική του διαλόγου, υπηρετώντας ταυτόχρονα με τον πιο άξιο και αποτελεσματικό τρόπο τα συμφέροντα της τάξης που

εκπροσωπούσε. Οντας ηγέτης ενός ταξικά προσανατολισμένου συνδικαλιστικού Κινήματος, υπήρξε ο κύριος εμπνευστής της ανάγκης για διάλογο και συνεργασία πρώτα μέσα στο ίδιο το συνδικαλιστικό Κίνημα αλλά και με την εργοδοτική πλευρά. Μέσα στην σκληρότητα της πολιτικής αντιπαράθεσης και της πολιτικής καθημερινότητας, ο Ζιαρτίδης έδωσε πρότυπο πολιτικής κουλτούρας και ανθρωπισμού.

Δεν είναι τυχαία που ο Αντρέας Ζιαρτίδης χαρακτηρίστηκε σαν ο πατέρας του συνδικαλιστικού Κινήματος της Κύπρου. Ομως η καταξίωση του πέρασε τα όρια της πατρίδας μας. Καταξιώθηκε μέσα στο διεθνές εργατικό κίνημα.

Το 1945 πήρε μέρος στην Α' Παγκόσμια Συνδικαλιστική Συνδιάσκεψη στο Λονδίνο. Εκεί αποφασίστηκε η ίδρυση της Παγκόσμιας Συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας (ΠΣΟ). Τον ίδιο χρόνο αναδείχτηκε μέλος του Γενικού Συμβουλίου της ΠΣΟ. Με την δράση που ανέπτυξε μέσα στην Ομοσπονδία έγινε αργότερα μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, του Γραφείου και ένας εκ των αντιπροέδρων της ΠΣΟ.

Από το 1961 και μέχρι το 1986 έπαιρνε μέρος στην ετήσια Διεθνή Συνδιάσκεψη Εγασίας (ILO).

Ο Αντρέας Ζιαρτίδης γεννήθηκε στις 12 Μαΐου 1919 στους Αγίους Ομολογητές από φτωχή εξαμελή εργατική οικογένεια. Τους γονείς του διέκρινε ένα πάθος να μορφώνουν τα παιδιά τους. Γι' αυτό όταν ο Αντρέας τελείωσε το Δημοτικό με τον μετάλλιο για την καλύτερη επίδοση και στα 7 χρόνια, θεωρήθηκε αυτονόητη η φοίτηση του στο Γυμνάσιο. Ομως ο μισθός των 6 λιρών τον μήνα δεν αρκούσε για να ζήσει η οικογένεια και να πληρωθούν 3 σχολικά εισιτήρια. Του Αντρέα, του μεγαλύτερου αδελφού και της μικρότερης αδελφής του. Έτσι μετά από 4 χρόνια φοίτησης στο Γυμνάσιο, με άριστα αποτελέσματα, ο Αντρέας αναγκάζεται να διακόψει τις σπουδές του και να μπει στην βιοπάλη.

Η επαφή του με τον κόσμο της εργασίας στις συνθήκες εκείνης της εποχής (1935-1940) και το αίσθημα της πικρίας που του προκάλεσε η αναγκαστική διακοπή των γυμνασιακών του σπουδών συνέβαλαν στην διαμόρφωση του προοδευτικού, επαναστατικού και ταυτόχρονα ανθρώπινου χαρακτήρα του. Μελετώντας, κάμνει την πρώτη επαφή του με τις ιδέες του εργατικού κινήματος. Τον Μάρτη του 1937 παίρνει μέρος στην ιδρυτική συνέλευση του Συνδέσμου Ιδιωτικών Υπαλλήλων, που σήμερα φέρει το όνομα, Ένωση Εμπορικών και Βιομηχανικών Εργατούπαλλήλων. Τον Γεννάρη του 1939 γίνεται μέλος της επιτροπής του Συνδέσμου. Τον Νοέμβριο του 1941 πρωτοστατεί με άλλους πρωτοπόρους συνδικαλιστές στην οργάνωση και σύγκληση της Β' Παγκύπριας Συντεχνιακής Συνδιάσκεψης η οποία αποφασίζει και ιδρύει την Παγκύπρια Συντεχνιακή Επιτροπή (Π.Σ.Ε.). Εκλέγεται μέλος του Γενικού Συμβουλίου και της Γραμματείας της ΠΣΕ. Το 1942 εκλέγεται Γραμματέας του Επαρχιακού Τμήματος της ΠΣΕ στην Λευκωσία. Από τότε εγκατάλειψε την επαγγελματική του σταδιοδρομία σαν εργατούπαλληλος και έγινε επαγγελματίας συνδικαλιστής. Το 1943 με την κατάταξη στον στρατό του Γ.Γ. της ΠΣΕ Α. Φάντη, εκλέγεται Γ.Γ της ΠΣΕ. Σ' αυτό το αξίωμα επανεξελέγη σ' όλα τα συνέδρια της ΠΣΕ-ΠΕΟ μέχρι το 1987 όταν ο ίδιος ^{δεν} αποδέχθηκε υποψηφιότητα. Τον διαδέχθηκε ο Π. Δίγκλης, ο ίδιος δε με την επιμονή των συνεργατών του εξελέγη Πρόεδρος της Ομοσπονδίας.

Όλοι οι μεγάλοι αγώνες της Κυπριακής Εργατικής Τάξης της περιόδου 1940-1990 και οι κατακτήσεις των εργαζομένων φέρουν την σφραγίδα του.

Τον Δεκέμβρη του 1939 έγινε μέλος του παράνομου τότε Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου (Κ.Κ.Κ.) και το 1941, με την ίδρυση του ΑΚΕΛ έγινε μέλος. Αναδείχτηκε μέλος της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ και μέλος του Πολιτικού Γραφείου μέχρι την καθαίρεση του το 1990.

Το 1960 εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής. Εκλεγόταν μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων για 31 συνεχή χρόνια. Το 1947-1948 ήταν μέλος της Διασκεπτικής Συνέλευσης που συζήτησε ανεπιτυχώς το συνταγματικό μέλλον της αποικίας της Κύπρου.

Ήταν μέλος του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος από την ίδρυση του το 1948 μέχρι το 1990. Υπηρέτησε σαν μέλος του Συμβουλίου Διευθυντών του Κέντρου Παραγωγικότητας.

Όταν τον Γεννάρη του 1946 η ΠΣΕ κηρύχθηκε από το Αποικιακό Δικαστήριο παράνομη για την δράση της ενάντια στον αποικισμό και για την Εθνική αποκατάσταση της Κύπρου, ο Ζιαρτίδης καταδικάστηκε σε 18μηνη φυλάκιση μαζί με άλλα στελέχη της οργάνωσης.

Όταν το 1955 η αποικιακή κυβέρνηση προέβη σε αρθρές συλλήψεις ηγετικών στελεχών της Αριστεράς, διέφυγε την σύλληψη παρ'όλο ότι είχε εκδοθεί ένταλμα για την σύλληψη του. Είχε φύγει δύο μέρες νωρίτερα για το εξωτερικό για συνδικαλιστική και πολιτική δουλειά. Απαγορεύτηκε η επιστροφή του στην Κύπρο και έμεινε εξορία για 18 μήνες στην Αυστρία και το Λονδίνο.

Ο Αντρέας Ζιαρτίδης αποδείχτηκε συνάμα ^{τις τρεις συνδικαλιστική του δράση, σε} μια φωτισμένη πολιτική προσωπικότητα. Μιαλό ανήσυχο που πάντα έψαχνε διεξόδους μέσα στα αδιέξοδα. Αν κάτι τον χαρακτήριζε ήταν οι συνεχείς του αναζητήσεις. Από την φύση του αντιδογματικός, από την φύση διαλεκτικός, διατύπωνε σε χρόνο ανύποπτο απόψεις που μπορεί σήμερα να είναι καθολικά αποδεκτές, αλλά τότε που τις διατύπωνε εξασφάλιζε γι'αυτό τον τίτλο του αιρετικού. Παρ'όλα αυτά, έχοντας πάντα το θάρρος της γνώμης του, χωρίς υπολογισμούς και χωρίς τάση για βόλεμα, έδινε την δική του μάχη, την μάχη του διαλογού, την μάχη των ιδεών, την μάχη των επιχειρημάτων.

Ο Αντρέας Ζιαρτίδης πίστεψε στα ιδανικά της Αριστεράς και αγωνίστηκε γι'αυτά. Όταν δε, αντιλήφθηκε πως αυτό στο οποίο

πίστεψε υπηρετείται καλύτερα μέσα στις αλλαγές, μέσα από αναθεώρηση απόψεων, μέσα από την υπέρβαση αδιεξόδων στα οποία οδήγησαν οι στρεβλώσεις και οι παραποιήσεις του παρελθόντος, δεν δίστασε, βετεράνος πιά, να υψώσει ρωμαλέα και πάλι τον πολιτικό του λόγο. Καθάριο, τίμιο και ειλικρινή. Δεν σκέφτηκε εκείνη την δύσκολη ώρα ο Αντρέας Ζιαρτίδης ούτε την ηλικία του, ούτε το βόλεμα του, ούτε την υστεροφημία του. Έβαλε πάνω απ'όλα την ύψιστη υποχρέωση του να λείει στον λαό αυτό που πραγματικά πιστεύει, ανεξάρτητα από τις οδυνηρές συνέπειες που αυτό θα είχε για τον ίδιο. Ενέργησε με άλλα λόγια σαν πραγματικός ηγέτης που δεν βολεύτηκε μ'αυτά, που στο κάτω κάτω εδικαιούτο με τους πολύχρονους αγώνες του, αλλά που έβαλε μπροστά αυτό που πίστευε σαν συμφέρον για την Κύπρο και το λαό της.

Ιδρυτικό στέλεχος του ΑΔΗΣΟΚ και μετέπειτα, μετά τη συνένωση του ΑΔΗΣΟΚ και του ΚΕΔ, των Ενωμένων Δημοκρατών, ο Αντρέας Ζιαρτίδης συνέχισε να αγωνίζεται μέχρι την τελευταία του στιγμή. Με τις λίγες του σωματικές δυνάμεις, με σημαντικά μειωμένη την όραση το τελευταίο διάστημα της ζωής του, αλλά με ένα μυαλό δημιουργικό και νεανικό, συζητούσε στις συνεδρίες, υπαγόρευε άρθρα στις εφημερίδες και γενικά έκανε αισθητή την παρουσία του στα πολιτικά πράγματα του τόπου.

Στην οικογενειακή του ζωή ο Αντρέας Ζιαρτίδης υπήρξε ένας πολύ τυχερός, ένας ευτυχισμένος άνθρωπος. Εξησε μια ολόκληρη ζωή με τη συντρόφισσα της ζωής του την αγαπημένη και σεβαστή μας Κιούλα. Μια γυναίκα που στάθηκε βράχος συμπαράστασης και καρτερικής υπομονής στον δύσκολο δρόμο που χάραξε ο Αντρέας Ζιαρτίδης για την οικογένεια του, με την πολιτική του δραστηριότητα και τις πολιτικές του επιλογές. Απόκτησαν 3 κόρες την Μάρω, την Χρύσω και την Ηλέκτρα που δημιούργησαν ευτυχισμένες οικογένειες και τους πρόσφεραν 3 εγγονούς και 3 εγγονές.

Στην οικογένεια, τη γυναίκα του, τα παιδιά του, τους γαμπρούς του, τα εγγόνια του, τα αδέρφια του απευθύνω εκ μέρους των ΕΔΗ τα πιο θερμά, ειλικρινή, αδελφικά συλλυπητήρια των συναγωνιστών και των συναγωνιστριών του Αντρέα Ζιαρτίδη.

Αντρέα Ζιαρτίδη. Για μας στάθηκες και πατέρας και δάσκαλος. Μα πάνω απ'όλα υπήρξες το πρότυπο του μεγάλου πολιτικού ηγέτη, του τίμιου αγωνιστή. Του δάσκαλου, του συναγωνιστή. Σε στιγμές δύσκολες όταν η πίστη και το κουράγιο μειώνονταν μπροστά στις δυσκολίες, ακούσε το δικό σου κτύπημα στην πλάτη, το δικό σου χαμόγελο, η δική σου ενθάρρυνση, για να αναπτερωθεί η πίστη και το κουράγιο σ'αυτό που κάνουμε.

Γεια σου μάστρε. Γεια σου αγαπημένε δάσκαλε. Θα μας λείψεις. Μεγάλο το κενό που αφήνεις. Μπορείς να πας ήσυχος στο στερνό σου ταξίδι. Έκανες το χρέος σου και με το παραπάνω. Οι συναγωνιστές σου σου εύχονται στο καλό. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει και αιώνια η μνήμη σου.

Από μέρους του Κεντρικού Συμβουλίου των Ενωμένων Δημοκρατών καταθέτω αυτό το στεφάνι. Με τα λουλούδια της αγάπης μας. *Καρόλου*
Ταξίδι.